

Se, minkä myö tunnetaan kotiseuvuks, kodeiks, ja hienoks asuinpaikaks, [niin] se voijaan meiltä alta viiä – Riutan uraanivaltaus

Helena Pehkonen ja Olavi Louhelainen, Riutan kylä, Eno

Kaisu Mustonen

Olavi ajaa traktoria heinäkuussa 2013. Kuva: Matti Pihlatie

Tero ja Kaisu Mustonen ja Helena pariskunnan taideteosten keskellä. Kuva: Matti Pihlatie

Helena: Tämä tietysti tämä luonnonrakkaus meillä on molemmilla ihan jo syntymäpaikan perusteella tullutta. Minun kotipaikka on tuossa kahen kiisan piässä ja Olavin tässä, ni myö on kasvettu keskenään tässä. Luonto on aina ollu semmonen paikka, minne on pitäsi rähinöitä pakkoon.

Paras yritysidea meiltä tuo rupiliskon kasvattaminen – kaikki keinot käyttöön

Olavi: Lantalan seinästä on riuvut tuossa kunniakirjan kehyksessä. Ne hais vielä lehmänpaskalle, kun [tein] niitä. Toukkien muotoilu oli kuarnan alla.

Helena: Siinä on Hannele Pokan allekirjottama kunniakirja, kun tehtiin tuonne se suojelealue suojelemaan rupiliskoo, ELY-keskuksen aloitteesta. Tottahan myö semmoseen tartuttiin, kun urraanivaltausuhkakii on ollu piällä jo vuosii.

Olavi: Paras tienesti tältä tilalta.

Helena: On se aika viehättävä paikka, Olavin mielestä ryteikkö, minun mielestä mukava lähteineen ja pusikoineen. Entinen pikkunen pellon tiekare, suo jonka viljeleminen ei oo ikinä onnistunu varmaan kun hevospelissä. Suon ympärillä mehtä, joka ei euron kuvat silimissä kulukevalle oo mieleinen, hijaskasvunen puusto, mutta ihan hyvä sien- ja marjapaikka. Riistalle oikein hyvä.

Helena ja Olavi. Kuva: Matti Pihlatie

Oon pennusta asti siinä kalastanu – Olavin ja Helenan maankäytöstä ja vuodenvierrosta

Olavi: Huhtikuussa kumpikii ollaan synnytty ja sen verran koko ikäsi muahenkisissä hommissa mukana oltu, jotta kevvästähän se vuojenkierto alakkaa. Kesä on niin lyhyt, jotta kun nuiat kenkäheinnii kokkoilloo pelloilta, niin sepä kohta alakkaakkii jo jäniksenmetätys ja eikä mäne pitkään, kun jo lumen auraus ja varsojen koulutus. Välistä on tietysti marjankerruut ja muu kellarintäyttö talaven varalle. Hirviporukassa en oo, supikoirrii pyyvän loukulla. Pienriistoo metätän vaihtelevalla tuloksella. Reeverinturan kansa on jänismetätys mukavoo.

Huhtikuussahan se alakaa kalastus, hauvvenkutu. Talavikalastusta en oo harrastanu. Kevvällä tuloo kaloo kahen ihmisen talloutteen joskus liikookii, niin jotta Elvis, meijjän koirahii kyllästyy jo kalan makkuun. Kesällä sitten sillon tällön kala kerrallaan, sopivasti, sitä ei ainakkaa voi ryöstökalamukseks sanoo. Kevvällä katiskalla, kesällä ja syksyllä verkolla. Urkkalampi antaa minkä antaa. Luonto antaa satoo minkä antaa, tointaako sitä vastaan pullikoijja.

Helena: Muuttolintujahan sitä kevvällä alakaa korvat höröllä kyttäilemmään. Lintujen ruokintapaikalta on mukava ikkunasta käsin seurata muuttomatalla olevia ja tänne pesimään jäivii. Joutsenten iän on se melekkein ensimmäinen kevvään merkki, ja mustarastas. Kesä männöökkii sitten ulukona suurimmaks osaks, kuka sitä nyt neljän seinän sisällä. Loppukesän ja syksyn suapi kulumaan liijankii noppeesti, kun säilöö kesän luonnonantimii kellariin ja pakastimeen. Pikkunen kasvimaan on ja luonnosta suapi 500 metrin sätteeltä marjoja ja sienii, minkä tarvii. Puutarhakii tuottaa satoo ja sekii on Luojassa. Minusta huolimata sieltä suapi vuojenkulusta riippuen millon muhkeen tuoton, millon vähä vaatimattomamman. Marras-joulukuussa onkii sitten melekein talaviunien aika, se on mukava aika olla ilman mittää ylimäärästä. Kevvällä tuloo sitten ne luonnonmukaset kirkasvalohoiijot, jaksohan tuota käyvvä töissäkii ilman keinotekosta kotkotusta, ku ei vuaji iteltään jatkuvoo liikekannallepanoo. Syksytalavi on lepoaikoo. Ja siinäpä sitä sitten jo talavikuukausille mielessä kehittyi ideoita talaviharrastuksillekii, näitä säperryksiä riittä, ja lukemista.

Rupilisko. Kuva: Jaakko Kilpiäinen

Kolvananuuro, Pienikoirilampi. Kuva: Matti Pihlatie